

© The Economist

Quan Rex Tillerson, nominat a secretari d'Estat per Donald Trump, va dir en la sessió de confirmació que els Estats Units negarien a la Xina l'accés a les bases que havia construït en esculls i illes disputats al mar de la Xina Meridional, molts van pensar-se que parlava per parlar, potser per intentar impressionar els senadors fent-se el dur. Però quan, en una roda de premsa, el 23 de gener, el portaveu del nou president va dir una cosa semblant, els xinesos, inquiets, no van ser els únics que van començar-se a preguntar si Trump podria fer augmentar deliberadament i dràsticament les tensions militars amb la Xina.

En la compareixença, a Sean Spicer, secretari de premsa de Trump, li van preguntar si estava d'acord amb els comentaris de Tillerson. Spicer va respondre: "És una qüestió de si aquelles illes són realment en aigües internacionals i no formen part de la Xina pròpiament; per tant, sí, ens assegurarem que defendem els territoris internacionals de ser ocupats per un sol país".

Certament, hi ha motius de pes per oposar-se al fet que la Xina hagi expul-

De qui són els bancs de sorra?

L'administració Trump promet més duresa davant les reivindicacions marítimes de la Xina.

sat forces veïnes de les illes i els esculls, hagi incrementat la seva presència naval i, per damunt de tot, que hagi construït illes. El juliol passat un tribunal internacional va emetre una sentència condemnatòria respecte a les "reivindicacions històriques" de la Xina al mar de la Xina Meridional, que les declarava invàlides. El document deia que la "línia de nou traços", en forma de lletra u, que

descendeix 1.500 quilòmetres des de la costa xinesa i engloba gairebé tot el mar, no tenia caràcter legal segons la Convenció de les Nacions Unides pel Dret de la Mar, tractat de què la Xina és signatària. El tribunal també revocava la reclamació xinesa d'aigües territorials del voltant de certs illots de roques, originalment visibles només a baixamar, sobre els quals la Xina havia construït. I censurava la Xina per infringir els drets de les Filipines, ja que la seva zona econòmica exclusiva, de 200 milles nàutiques (370 quilòmetres), cobreix alguns dels illots en qüestió i perquè la Xina havia impedit a alguns vaixells d'aquell país de pescar i fer prospeccions petrolíferes.

La Xina va dir rotundament que faria cas omís de la sentència. I no tan sols això, sinó que ha incrementat la presència en aquell mar des d'aleshores. Per exemple, ha instal·lat hangars per a avions de combat en algunes de les illes, malgrat la promesa de no "militaritzar-les". Al desembre la marina xinesa va capturar breument un *drone* submarí desplegat per una embarcació naval de recerca nord-americana a unes 50 milles nàutiques de la badia de Súbic, a les Filipines. A la Xina fa temps que no li agraden les patrulles navals i les operacions

MAR DE LA XINA MERIDIONAL. Trump, amb la seva nova actitud, dóna a la Xina una excusa per fer el que va jurar que no faria, refermar la defensa de les illes que ha dedicat anys a crear.

de vigilància dels Estats Units a prop de les seves costes (tot perfectament legal).

Hi ha raons de sobres per fer front a l'arterós expansionisme xinès. Però els mitjans xinesos segurament tenen raó quan diuen que un bloqueig de les illes seria interpretat com un acte de guerra. I els amics dels Estats Units tampoc no volen un escalada de les tensions a la regió. Les Filipines han canviat de govern des que van presentar la petició al tribunal. El nou president, Rodrigo Duterte, ha dit que sol·licitarà l'anul·lació de la sentència. Austràlia, el soci més proper dels Estats Units a l'Àsia, s'ha distanciat de la posició de l'administració Trump. I, en un brusc canvi de rumb, el Vietnam, que temps enrere havia criticat durament les reivindicacions de la Xina, ara diu que resoldria les disputes marítimes amb la Xina bilateralment, com prefereix la Xina.

Dècades d'inculcació ideològica han gravat amb foc la línia de nou traços als cors dels nacionalistes xinesos. Apareix als mapes que hi ha a la paret de gairebé cada aula, i n'hi ha una reproducció en tots els passaports xinesos. Davant d'un bloqueig, la Xina no es retiraria fàcilment.

No és clar si Trump dóna suport a les mesures, vagues com són, que els senyors Tillerson i Spicer semblen esbossar. Però és difícil fer veure que no hi ha cap canvi d'actitud envers la Xina. Trump s'ha decantat notablement cap a Taiwan –ha trencat el tabú de qüestionar la política d'“una sola Xina”– i sembla decidit a lliurar una batalla pel comerç. Tot plegat comença a sonar força hostil, malgrat la profunda interdependència de les dues potències. Tanmateix, si les paraules dures sobre el mar de la Xina Meridional només porten a la inacció, la credibilitat dels Estats Units en sortirà perjudicada.

Una interpretació benèvola de la nova actitud –posada en circulació per Bill Hatyon, expert en el mar de la Xina Meridional del laboratori d'idees

Chatham House, de Londres– és que els comentaris agosarats tenen un objectiu més limitat: impedir que la Xina construeixi al banc de sorra de Scarborough, un conjunt de bancs de corall de prop de les Filipines des del qual els xinesos van perseguir la marina filipina el 2012. Tenir-hi una base, a més de les que ja tenen construïdes a les illes Paracel, a l'oest, i a la illes Spratly, al sud, permetria a la Xina dominar aquell mar. L'any passat l'administració Obama suposadament va advertir a la Xina que els Estats Units bloquejarien qualsevol intent de construir sobre aquell escull. Tillerson, doncs, potser només reafirma la política vigent d'una manera més directa.

I això funcionarà? Potser sí. Hi ha imatges per satèl·lit que fan pensar que la construcció d'illes per part de la Xina fa mesos que està aturada. El nou festeig entre la Xina i les Filipines no casa amb cap construcció provocativa al banc de sorra de Scarborough. A més a més, el president xinès, Xi Jinping, ha declarat que el 2017 serà un any d'estabilitat, per tant pràcticament no es pot permetre una crisi al mar de la Xina Meridional. Tot i això, Trump, amb la seva nova actitud, dóna a la Xina una excusa per fer el que va jurar que no faria, fortificar completament les illes que ha dedicat anys a crear. •

Traducció d'Arnau Figueras

Rafael Tasis
És hora de plegar

Rafael Tasis
La Bíblia Valenciana

Rafael Tasis
Un crim al Paralelo

RAFAEL TASIS

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en **www.tresiquatre.com**

Edicions Tres i Quatre / València